

Atiduok Tėvynei, ką privalai!

93

Spauda Ats. Cl. 1571
17.08.11 REG. NR. 96

DAINAVOS PARTIZANAS

Nr. 4.

USA REGR. 96
1911 08 13

Leidžia Dainavos Apygardos Štabas.

Atsargumas, bailumas ir drasa

94

Kai kurie partizanai atsargumą painioja su bailumu. Jie, norėdami pasirodyti savo draugų tarpe drąsiais, tyčia nepaiso atsargumo, nes jie bijo, jog jų atsargumas draugų gali būti palaikytas bailumu. Savo draugų tarpe jie stengiasi sudaryti nieko nebijančio įspūdį. Dėl to jie kiekvienu metu stengiasi savo laisvu elgesiu pabrėžti savo drąsumą. Jie, kad širdyje ir labai bijodami, metas metas visokius kraštutinius tam, kad parodytų, jog juose nėra nė lašo baimės. Nevieną partizaną, o ypač naują, visi tariami "drąsuoliai" suklaidina. Jie pamėgdžiodami pradeda elgtis taip pat neatsargiai, manydami, jog tuo jie tampa drąsesni, jog tuo jie galės savo draugų tarpe sukelti pagarbą. Neretai iš tokių "didvyrių" lūpa tenka girdėti apie "žygdarbius", kurie rodo ne jo drąsumą, bet atžini pasakius, jo kvailumą ir blogai paslėptą bailumą. Tai keletas pavyzdžių.

Keletas partizanų X apylinkėje, kurioje jau ištisą savaitę pasilavo MVD-istai, nutaria, jog geriau busia dienoti miške. Bet štai čia įsikiša "drąsuolis". Ko čia čia, anot jo, į mišką? Tegų eina tie, kurie bijosi, o jie nebijęs dienoti ir kaime. Kiti, nenorėdami pasirodyti "bailiais", sutinka dienoti kaime. Diena juos užpuola MVD-istai. "Drąsuolis" nenorėjęs dienoti miške, pats pirmasis pasitraukė, tuo tarpu kai jo draugai, atsišaudydami, vos atsipalaidavo nuo priešo. Gerai, kad laimingai bailoji, tačiau galėjo baigtis daug liūdniau.

Arba vėl. Partizanai vyksta į X apylinkę suruošti MVD-istams pasilavas. Dienos metu drožia vyrai per kaimus: Mat, jų tarpe buvo tokių, kurie "nieko ne bijojo". Kaime kuriame jie apsidienavo, taip pat vyksta vaikštinėjimai iš vieno ūkininko pas kitą. Žodžiu, jaučiamasi kaip laisvėje. Kaime pasilavę MVD-istai, pastebėję partizanus, sukėlė jų postovio vietą, prišliaužė prie jos, apsupo ją ir atidengė ugnį. Viso to pasekoje - trys nukauti partizanai, likusieji turėjo skubiai trauktis, palikdami net kai kuriuos savo ginklus.

Tokių liūdnų pavyzdžių yra buvę ir daugiau. Kiekvienas juos žino, tačiau ne viskas yra daroma, kad jie nesikartotų. Ir tai yra blogiausia, didžiausia, didžiausia klaida, kuri yra lygi nusikaltimui.

atsargumas nėra bailumas, bet priešį ngai, tai yra didelė dorybė. Štai, kad ir šiuose dviejuose atsitikimuose, terėikėjo tik atsargumė, ir būtų buvę galima lengvai išvengti apylinkės išsišifravimo, trumparegiškumas, "nieko nebijojimas" atnešė nelaimę. Partizaniniame gyvenime, kaip, gal būt, ir visur kitur, drąsa be atsargumo yra nulis, o juo labiau, jaigunta drąsa yra tariama, dirbtina. Kas tikrai yra drąsus, tas visados yra ir atsargus, tie, kurie daug apie savo "žygdarbius" ir nuotykius mėgta pasakoti, kurie norėdami pasirodyti savo draugams tyčiomis nevengia pavojų, tai yra elgiasi neatsargiai, tie dažniausiai yra ,bailūs. Bailumas, kuris tuo no jų viduje, kaip tik ir mėgstamas maskuoti, išviršiniu tariamai "drąsiu" elgėsiu, kuris iš tikrųjų su tikruoju drąsumu nieko bendro neturi. Drąsumas, kaip ir visos kitos dorybės, slypi žmogaus viduje. Juo, kaip pigiu bližgučiu, nesišvaistoma. Drąsus yra tas kuris pavojaus metu nepalieka savo draugu, kuris, nežiūrėdamas stipries priešų ugnies, gelbeti savo sužeistą draugą ir t.t. Kitaip sakant, drąsa turi pasirodyti ten, kur ji yra reikalinga parodyti. Koks gi drąsumas, jeigu kaip nekuris "drąsuoliai" pasakodami savo nuotykius, giriasi, kad dienų po ūkininką prie kryžkelių be sargybos, ,kad vaiščiojo po kaimus, pirmam sniegui iškritus, kad esant mėnesienai, su rogėmis ar vežimu be reikalo apvažiavo keliolika kaimų ir t.t.

Jeigu mes tokius "drąsuolius" atydziau patyrintūmėntuojaus pamatytūme, jog jie nėra koki drąsūs, kokius vaizduoti mėgta. Partizaninis gyvenimas parodo, jog tokie "drąsuoliai" ~~xxxx~~ susidūrimo metu su priešū, pasirodė bailėni už tuos, kurie dėl savo atsargumo buvo apšaukti bailiais. Kada reikėdavo būti drąsiu , tada jų "drąsa" garuote išgaruodavo. Štai kodėl tariamus "drąsuolius" kurie nenori ar nemoka būti atsargiais, turime patys išpėti, sudrausti, patys juos mokyti ir tvarkyti, nelaukėdami kol tai padarys dr. vien. vadas. Tiems, kurie savo drąsą rodo neatsargiai elgdamiesi, pasiūlykime ją parodyti priešui suruoštų paselų metu ar šiaip vykdant kokį tarnybini uždavinį, surištą su pavojumi. Rodyti drąsą kur jos nereikia yra paprasčiausias kvailumas. Sakoma, jog neatsargiu elgėsiu arveikamais gundome likimą, tai yra nelaimę patys prisišaukiame,

Jos visiškai nenorėdami. Argi kvaila šauktis pelaimę, neatsargiai elgiantis? Ar galima palikti nesudraustus tuos, kurie per savo neatsargumą save ir savo draugus atumia į pavojų?

Šiandien reikia mums būti įpač atsargiems, atsargiems netik žygio metu, bet ir kalboje. Čia kiekviens, kad ir mažą per neatsargumą padarytą klaidą, gali kainuoti, savo ir draugų gyvybių netekimą. Todėl kur nebūtume, ką bedarytume, su kokiu žmogum besikalbėtume, - visada atminkime atsargumą.

Parizėninis judėjimas, kuris iššaukia visos tautos pasipriešinimą priešai, yra galingas stabdis, traukiantis kraštą subolševikinti. Pasipriešinimas vykstantis Lietuvoje, toli nusidėjo už jos ribų. Vakarai apie jį kalbasi, rašo savo laikraščiuose, juo stebisi. Stebisi Lietuvos veržimosi į nepriklausomą gyvenimą. Friešo propagandai užsienyje, ten pasklidę mūsų kovos atgarsiai, sudavė didžiausią smūgį. Todėl priešas partizaniam judėjimui sušlugdyti, mobilizavo visa savo jėgas ir priemones. Kovai su partizanais jis sukūrė specialius MVD istų skyrius, štabus, jis turi išvystę platų šnipų ir provokatorių tinklą ir t. t. Tad norint išsilaukyti, kovoti bei palaikyti tautos pasipriešinimą, šiandien nepakanka paprasto pasivaikščiojimo po kaimus, nepakanka to atsargumo, kuris buvo prieš du metus ar prieš metus, Reikia dar didesnio ir nuolatinio budrumo, apsukrumo, energingumo. Reikia tobulinti savo kovą ir katu save. Tobulinti kovą ir save-reiškia mokytis iš savo klaidų. Omes visi be išimties vis dar neišmokstame atsargumo. Negali būti šiandien tokių nusikalstamų reiškinijų, kaip tarnybinių paslapčių nelaikymas, plėpumas, bereikalingas smalsumas ir t. t. Nereikia šiandien vaikščioti kur nori ir kada nori, bet kada reikia. Negalima nė minutės atėjus į kaimą, būti be sargybos, negalima garsiai šūkauti žygyje, o juo labiau rūkyti. Reikia išmokyti suaktyti savo pėdsakus, klaidinti priešą, nuolat keisti savo vaikščiojimo takus ir kryptį. Reikia taip pat išmokyti kaip su kokiu žmogum kalbėtis, stengtis pažinti žmones, pažinti savo draugus, savo ginklą, aidas. Negalima rodyti savo slėptuvių tiems partizanams, kuriems jų žinoti nereikia. Kreipkime dėmesį į kiekvieną smulkmeną ir jeigu ji blogai padaryta, pataisykime ją nedelsdami, kai dar nevelu. Atsargumo niekada nėra per daug. Atsargumo negalima painioti su neveikimu,

amžinu sėdėjimu slėptuvėje. Veik ir būk atsargus ir dar kartą atsargus kiekvienoje smulkmenoje iki galo-kokia yra pagrindinė mūsų kovos sąlyga. Savo pareigas mes atliksim ir pavojui esant, jeigu būsime budrūs, atsargūs.

Labai klysta tie partizanai, kuriuos perspėjus dėl atsargumo sako: Didelis čia daiktas, kad žūsiu: daug jau žuvo tai kas gi aš geresnis už kitus. Bet ar gą mes gyvenam tik sau, argi mes kovojam tik dėl savo asmeninė s laimės! Niekaados! Mes kovojame už savo vienos tautos laimės mes savo kova norime mūsų Tėvynėnaują ateitį iškovoti. Čia mūsų asmeniniai reikalai norai, norai turi tai dingti, nes jie turi būti paaukoti aukštesniam, kilnesniam tikslui. Mes kovojame, kad kiti gyventi galėtų. Ne e mūsų tauta nesibaigia tie mumės. Ji turi gyventi tikstančius metų laisvame gyvenime ir vienos žmonijos kūrybos vainiką apturtinti savais savais, taktiniais kūrybinių laimėjimų žiedais. Štai kodėl mes turime branginti savo gyvybę ir nerizikuoti ja be reikalo. Mūsų tauta be nesidėlė. Jei kiekvieno gero lietuviuo netekimas yra skaudus. Tai negali reikėti, kad saugodami savo gyvybę mes turime bijoti mirties. Jeigu drąsa rodytina tik ten, kur dera ją rodyti, taip ir gyvybę paaukotine taip, kur reikalinga. Nebijoti mirti už tėvynę yra šventa mūsų pareiga. Mirčiai mes turime ~~pažiūrėti~~ tiesiai į akis, bet savo neatsargumu neprivalome jos šauktis. Partizano gyvybė-visos tautos turtas. Juo daugiau partizanų yra, tuo geriau mūsų tautai juo partizani atsargumai, tuo sėkmingesnė bus mūsų kova.

Dar keletas minčių dėl drąsumo ir bailumo. Drąsa, kaip bailumas, žmogui nėra įgimtas dalykas. Drąsa paprastai įgyjama tvirta valia ir pasiryžimu. Keikia išugdyti savo valią, kuri galėtų nugalėti bailumo jausmą. tiksliau pasakius-išgasti, kuris paraližuoja ir orientaciją ir atmintį ir atima jėgas. Vieną kartą nugalėjus savyje išgastį, kitą kartą tai vykta lengviau, ir mes patys greitai pastebėsime, jog bisurus išgąsčio džiaugsmas dinga iš mūsų. Todėl visų pirma, lavinkime savo valią, mokėkime save valdyti.

Baimės jausmas paprastai kyla iš nepasitikėjimo, savo įdomis, savo ginklu, savo draugais. Kuris abejoja savimi, savo draugais, savo ginklu, tas niekaados nesielgs drąsiai, o taip pat atsargiai.

odėl prisisiūbėkime savo ginklą, pažinkime jį: grūdin-
 ame nepasisekimuose ir blogose sąlygose! Išmokime vaik-
 is už savo draugus, pagelbėkti jiems! stenkimės savo
 kraštą sudaryti šilta, brolišką aplinką, kurioje neturėtų
 būti kasdieniniai žmonesuterimai. Jeigu mes tai išgyd-
 yme - būsime stipres ir drąses savaimė ateiras. Tik
 būkime apnuodę, be energijos, blogos nuotaikos, ne-
 tikūs, nes kaip tik šia ir glūdi bailumo ir nepasise-
 imo šaknys!

-----000000-----

Artimo meilė juo platesnė, juo tobesnė. Gera mylėti
 savo kaimyną. Geriau- savo miesto ar kaimo gyventojus.
 At dar geriau- vienas savo šalies piliečius. Gera yra
 žiūrėti visiems kas nors naudingo daryti ar kentėti dėl jų.

-----000000-----

Kuris padorus žmogus nemylti savo motinos? Prakeiktas,
 kas užrūatina savo tėvus. O kuri motina yra svarbesnė,
 pati tėvynė, kuri yra visų motinų lietas, davė mums var-
 gą ir visą ką turime?

Petras Skarga

-----000000-----

V. V y t u r y s

Ž A I B U I

/ P Kazimieraičio En Vadui/

Verkia medžiai ir svyra nuo vėjo,
 žibai plėšo niūriausias erdves,
 apodybos liūliuoja gaisruose,
 žemai tando padangės mėlevas,
 širdies skundas plaukia į širdį,
 garsus trimito šurpas...
 ar tai vilko skardusis kaukimas?
 ar tas, mieganti žemė pabus.

Ar išgirdo kaukimą tą sūnūs,
 ar suprato, kodėl toks šurpas,
 ar žinai jie pariso ant žagrių,
 ar pajuto tėvynės skausmus.

Ir jau krito nuo medžių lapeliai,
Liūdnas beržas prabilo- sudie...
Kai keliais ir takeliais tėvynės,
Šjo šautuvus spausdami jie.

Nemie likti ir tu nenorėjai,
Brangus žaibe, didvyri tautos,
Ner pasviręs smūtkelis prie kelio,
Širdy minė kančias Lietuvos.

Išėjai nežinodamas kas baimė,
Ir androse tu jos nejutai.
Mūšiuose, kaupdamas drąsą plieninę,
Favorgėjus žiaurius naikinai.

Drebėdavo žemė nuo kovų
Jų galingas valdovas buvai.
Naktį priešo prie kelio tykojai.
Tamsą ardė sprogiųjų garsai...

Drąsiai kelią pastodavai niekšams,
Jų slibino galvas kirtai,
Ir iš kur tiek jėgų pasisėmėi,
Taip mylėti tėvynę kerštai?

Ir naktušės tylą suardyta...
Keršto kovos, sproginiai minų.
Kieti akmenys tyliai prabilo,
Ant pilkųjų tėvynės laukų...

Pro granatų skeveldras ir ugnį,
Per gintinės brangiūs takelius,
Nešai lietuvai šviesų rytojų,
Pasakodamas jai savo vargus.

Ir jau rodos turėj nušviest laisvė,
Sumažėti tėvynei žaizda,
Ginta žemė, kaip angelo sparnas,
Baltu rūba vilkėjo tada.

Prasidėjo pilkas ruduo, lapai pageltę krito žemėn, kuriuos rudens vėjas negailestingai blaškė po rudens siegu enaudžiančius laukus bei pievas. Miškus nebuvo galima surasti mėlsvų žibučių bei išgirsti paukščių dainų. Dangus apsiniaukęs ir debesų ašaromis dažnai vilgė žemę. Visas vasaros grožybės nušlavė monotoniškas ruduo ir jo šalnos.

Buvo tai 1947 m. lapkričio mėn. 1 d. Žaones skubėjo į bažnyčią, šios nepaprastos šventės metu karštai pasimelsti Visagaliui, kad Jis palengvintų mūsų tėvynei spaudą ir greičiau gražintų Lietuvai laisvę. Ji ir bolšavikai ir mūsų tautos išgąsintą tą nepaprastą dieną neįjutė jokio kilnaus krikščioniško jausmo, bet priešingai, padidino siautėjimą, begėdiškai drįsdami drumsti. Visų Sentųjų dienos nuotaiką.

D.K. Kęstučio Tėvūnijos partizanai, Būkas, Uosis, Tarzanas, Smakas ir Kalavijas tą dieną apsiestojo Aniškio miške, slėptuvėje. Apie antrą valandą po pietų partizanai Būkas ir Uosis išsina iš slėptuvės į pamiškę pasižvalgyti. Visiškai netoli slėptuvės sutinka pasilaujančias priešo stipres įiegas ir susišaudė. Susišaudymo metu partizanas Uosis garbingai žūsta, o partizanas Būkas lengvai sušeidžiamas į koją. Jam pavyksta pro pirmas priešo linijas prasiversti, bet tampa pastebėtas prieš slapukų ir taip pat žūsta.

Partizanai Tarzanas, Smakas ir Kalavijas pasižiekę slėptuvėje išgirdo šūvius ir suprato, kad jų draugai susitiko su priešu ir kaunasi. Visi ruošėsi skubėti į pagelbą draugams, tačiau priešas pastebėjęs į slėptuvę meta granatas ir atidaro stiprią ugnį.

Slėptuvė buvo apsupta. Prasiversti jau buvo ne įmanoma. Partizanai atidaro ugnį pro slėptuvės angas. Priešas imeta į slėptuvę granatas bet jos niekam nenkenkė. Tačiau padėtis buvo bevytiška: mirties šmėkla jau į žvelgė į juos... Jie ruošėsi pomirtinam gyvenimui. Ir prieš pat mirtį slėptuvėje pasigirsta partizaniškos dainos garsai. Daina nuolat stiprėja, o po to - trys duslus šūviai ir viskas natila.

Priešas, nusidėjus į slėptuvę įmestų granatų sprogi-
mas, nustojo šaudyti ir keletą minučių nekantriai laukė
kada išgirs partizanų mirtinius šaukšmus ir dejevimus.
O kaip jie nustebo, kai vietoj dejonų ir šaukšmų jie
išgirdo iš slėptuvės gilumos skambančios dražios, ryškios
dainos meliošėdiją ir po to trys šūvius. Su daina
lūpose trys karžygiai atsisveikino su šiuo pasauliu.

Trie slėptuvės angos buvęs ir visa tai matęs Mirosla-
vo sribitelis rusas Altūninas taip kai kuriems žmonie-
ms pasakojo:

- Mes susijaudinime, kai vietoj dejonų išgirdome dra-
žios dainos žodžius. Tuomet man pasidarė nesmagu ir aš
be žodžių pripažinau, kad čia nėra koki bėmđitai ar ple
šikai, nes mes į juos panašus žmonėsmirti taip namokėtu
me. Jie kovoja prieš mus ir nuo mūsų miršta nedrebėdami
nes žino, kad kovoje už laimę, kuri, dėl jų tokio boro
jiškumo, turės jiems grįšti.

?????????0000000000?????????????

~~~~~

SNAIGIU AŠAROS

Š e š ė l i s

Apverkia grožį Lietuvos žemės,
Krisdamos snaigės tylios benamės
Metu nakties tyliu.
Lietuvių sodus priešai iškirto,
Įvesdami savojo "rojaus" išgirto
Nudriekusią laimę ginklu.

Lietavis verkia tyliai suklupeš,
Nes raudonasis aras nutūpeš,
Sirdin jau smeigia negus.
Tą pat minutę lietuvį žudo,
Ir ausin šnabžda, liežūvis Judo
- Žiūrėk kos "rojus" mūsų gražus.

Ir verkia grožio Lietuvos žemės,
Krisdamos snaigės tylios benamės,
Apsukdamos kalvas, klonius, giries
Slėpdamos kraują, kubį išliejo,
Priešas Lietuvems, kuomet šnabždėjo:
- "Laimė" jums "švieca" nešame mes.

Gimė, žydėjo, vyto pražuvo,
 Laisvė ramybė, kuri čia buvo,
 Ir guodė brolius šalies manos,
 O šiandien vaisvę lietuvių žemės,
 Apverkia enaigės tikrai benamės,
 Krisdamos žemėn iš aukštumos.

-----000000-----

K a r k l a s

T R E M T I N I A I

Raktis... lauke viešpatauja begalinė tamsa. Žvarbus
 žiemos vėjas blaškosi po lediniuotojo Sibiro taigas,
 apklodamas jas vis naujomis, sidabro blizgančiomis,
 sniegulėmis. Dideli ugniniai, lyg kraujas, pašvaiščių
 stulpai klejoja Uralo kalnų viršūnėmis. Tolumoje girdė
 ti išalkusių vilkų uraganiškas staugimas, kurie toli
 nusiūi per begalines Sibiro taigas.

Rakties tamsoje pasigirsta sniego girgždėjimas. Sun-
 kliai dejuodamas prasiveria barako durys, pro kurias į
 eina būrelis, iš darbo grįžusių, tremtinių. Mažos lėn-
 putės silpna šviesa apšviečia jų išvargusių išblyšku-
 sius veidus. Tuojau visi skuba prie savo tuščių laga-
 minėlių, tikėdamiesi rasti ką nors užkasti. Bet veltui
 ...jų dar taip neseniai iš gimtosios Tėvynės atsivešti
 pilni laguminėliai maisto liko tik skaudus prisiminime
 ir jų iždžiūvusiuose ir raikšlėtuose veiduose pasirodė
 keršto ir pagiežos žymės, trokštančios keršto raudoną
 jam tironui, kuris išplėšė iš jų Tėvynę, laisvę, ir pe-
 kutinį kasnį duonos, atskyrė su broliais, tėvais ir
 draudais, atvežė į lediniuotojo Uralo pakrantes varkti
 sunkaus ir nepakelamo vargijos jungo.

Uraganišką vilkų staugimo serenadą pakeičia sunkūs
 ir graidingi tremtinių aimanavimai ir vaitojimai.
 Pravirkusi maža mergaitė, pribėgusi prie motynos, atsi-
 sėda ją ir pradeda bučiuoti:

- Mamyte, aš tavęs labai pasiilgau...Aš tave labiau-
 siai už viską myliu. Mamyte, duok man duonelės...

Dar labiau mergaitė spaudžia silpnutėmis rankomis
 prie savo liekno liemenėlio motyną ir neperatojenčiu,
 maldaujančiu balsu vis tą patį kartoja.

Motyna negrįsta į savo mylimą dukrelę pakelti akių,
 nes ji žino, kad jos prašymo neišpyldys, nes ji jau
 kelios dienos kai neturi ko valgyti ir laukia pagalbos
 iš gimtosios Tėvynės.

Vėlynės, kuri ir ją, ir josios dukrelę gali išvadduti iš bado šmėklos. O mergaitė vis nenustoja maldauja motyną, kol pagaliau, alkana ir nuvargusi uženūsta jai ant kelių. Motyna atstargiai ją nuneša ir paguldo kampe barako ant drėgnų šiaudų, o pati sėdasi rašyti laišką.

Vėlyva naktis. Laukia stūgauja šaltas ~~raizx~~ lediniuotojo Sibiro vėjas. liesi ir išbadėję vilkai slankioja apklydusią gyvybę, kuria galės numalšinti alkį. Krauju žerindios šiaurės pašvaistės žaisda Uralų kalnų viršūnėse, sudarydamos įdomų, bet sisubingą vaizdą.

O motiną dar vis atgrabusia drebančia ranka rašo plovėteje beržo žievėje laišką, kas kart vis įsmėgdama įdubusias akis į mažą barako langelį, pro kurį mato si žerindias pašvaistės, dažnai prisimindama savo paliktus gimtuosius namus ir žaliuojančius laukus bei pažygetamus ie gerbimus draugus. Bet pagaižinu, nurimsta ji... Mažas pieštukas iškrinta ją iš rankų, didelės ir tamsios blakstienos apgaubia nuvargusias jos akis, ir jįsasmunka ant nebaikto rašyti laiško...

-----000000000-----

B. V y t u r y s

Vė l i a v a

Plaudena vėleva trispalvė,
 O vėjas Sibiro žvarbus
 Ją plėšo Gedimino kalne
 Ir stengiaa perplėšti perpus.

Čia vėjas viesulo patvinęs:
 Jį veda Stalinas žiaurus.
 Bet vėleva nuo vėjų ginasi
 Jai padeda tautos sūnus.

Plasnok; vėleva, didingai!
 Griet teronas žiaurus nustoge
 Plaudenk prieš vėją pergalingai!
 Tave greit sūnūs išvaduos.

-----000000000-----

Ž Y G I S I A L Y T Ų

Vieną 1948 metų vasaros dieną mus pasiekė skaudi žinia: partizanas Tigras sunkiai sužeistas pateko priešui į rankas. Kiekvienas kovos draugo netekimas mums būdavo skaudus smūgis. Bet ypač skaudus netekimas būdavo tų draugų, su kuriais ilgą laiką tekė dalintis bendrais pavojais, nelaimėmis ir džiaugsmais. Žinia ta buvo nepaprastai skaudi, kad Tigras vienas iš atkakliausių ir drasiausių partizanų, pateko priešui gyvas. Ir jo likimas dar buvo tuo baisus, kad priešui gyvas pateko jau antrąjį kartą.

Pirmą kartą jis į MVD-istų nagus pakliuvo dar partizaninio judėjimo užuomazgoje. Kiekvienas gerai žino ką priešas galėjo daryti su juo. Tačiau žiauriausi kankinimai jo neprivertė savo draugų išduoti

-Užkankinkit, -sakydavo jis savo budeliams, bet aš jums nieko nepasakysiu, nieko neišduosiu...

Ir jis nežmoniškai kentėjo, bet neišdavė.

Bet tuomet Tigrą lydėjo dar laimė. Vieną 1945 metų pavasario naktį jie su dar 40 čia kalinių, sėdėjusių Alytaus MVB kalėjime, naktimis išsikasę iš kameros urvą, pabėgė į laisvę. Tigras tapo dar atkaklesniu, dar labiau pasiryžusiu partizanau.

Ir štai po trijų metų sunkios kovos jis sunkiai sužeistas vėl pateko priešui į nelaisvę. Vėl nežmoniški tardymai bei kankinimai. Bet Tigras tyli ir tik su skausmu iškraipytu veidu jiems prašvokšdavo:

Jūsų laimė, kad aš pas jus pyrmas patekau, o ne jūr pas mane... Darykite su manim ką norite, bet savo draugų jums neišduosiu.

MVD-istai matydami, kad greičiau jį užkankinsią, negu ką nors iš jo išgausią, navedė jį į Alytaus ligoninę gydyti.

Sužinoje apie tai visi mūsų dalinio partizanai, nepaprastai Tigro gailėjosi. Mūsų dalinio vada Žaibas apie Tigra pasako:

-Ne tas yra pasiryžęs vyras, kuris sužeistas nusišauks, bet tas, kuris patekęs į budelių rankas nieko neišduoda.

Žaibas labai ilgai vienas vaikščiodavo ir kažką giliai mąstydavo. O po kiek laiko pastebėjus, kad jis pradėjo atsargiai patikimų žmonių klausinėti, apie Tigro sveikatą, apie jo apsaugą ir pačią ligoninę. Tuomet supratom, apie ką mūsų Žaibas taip galvodavo. Supratom, kad jau viskas daroma Tigrui, iš priešut nagų išvaduoti. Toks jau buvo mūsų vadas: kol gerai visko neapgalvoja nesudaro tikro plano, tol niekam apie savo planus neprasitaria.

Ir štai, vieną kartą jis sukviečia musir, apmetes visus savo aštriu žvilgsniu, trumpai prataria:

-Na, vyrai, kas sutiktumėt eit Tigro vaduoti?

Tuoį pasigirsta Vanago, Buroko, Guobos, Žilvičio balsai. Tuomet pradėjom visi pasitarimą. Viena iš stambesnių kliūčių buvo ta, kad mažai kas Alytaus ligoninę žinojo. Vanagas nors Alytuje buvo užaugęs, tačiau su ligonine tokio reikalo neturėjęs. tik aš vienas ją šiek tiek žinijau.

Žaibo planas buvo drąsus ir nepaprastas. Visiems persikelti per Nemuną, prislinkti prie ligoninės ir ją apstoti, o dviem vyram civiliais drabužiais persirengus, įeiti į ligoninės vidų ir ten tyliai "sutvarkyti" du Tigrą saugojančius stribus. O paskui už Tigro iiti ir atgal. Į vidų pasiūlomaeiti man ir Guobai., ir mes be svyravimų sutinkam. Planas tampa smulkiai išnagrinėtas ir apevarstytas, ir po to pradėdam ruoštis žygiui.

Sekančią dieną išžygiuojam pas Margėnus, kurie šiame žygyje mums buvo pažadėję talkininkauti. Čia mūsų planas truputį tampa pakeistas. Netikėtai susitinkam su Rimvydu, kuris išgirdęs apie mūsų ruošiamą žygį, pasiūlo taip pat jame dalyvauti. Kadangi jis puikiai mokėjo rusų kalbą, tai vietoj manęs, buvo nutarta, į ligoninės vidų leisti jį su Guoba. Jis turėjo vaizduoti "kažkokį" tai "načialnyką", o Guoba jo "pasiuntinį".

Galutinai žygį į Alytų nutarėm vykdyti ketvirtadienį, nes jame būva turgai ir vyksta gyvesnis žmonių judėjimas, kad nesukėlus įtarimo, palengvina priėjimą prie ligoninės.

Nemuno pakrantės krūmuose praleidžiam dieną ir

saulei leidžiantis pradeda ruoštis. Rimvydas apsi-
blizgančiu gūminiu lietpaličiu, užideda skrybelę ir at-
ina mums pasirodyti. Mes iš juoko plyšom. Skybelė, li-
stpa-
litis, dideli juodi akiniai/ jis juos visuomet nešiodavo,
tikrai padarė jį panašų į žydą. Nuolatos taisydamas sk-
rybelę, kurią jau seniai buvo užmiršęs nešioti, burba
mums

-Į mane tai tikrai nieks nešaus toje ligoninėje.
Juk aš dabar visiškai tarnybiškai atrodau-čiut ne žy-
das, o juk tokiems Tarybų Rusijoje nebaisu. Bijau tik, kad
akinių nepamesčiau.

O mažytis Guoba, kraipydamasis prieš veidrodėlį,
nusiukta taip ilgai su pasididžiavimu augintus ūsus,
apsivelka kažkokia apnešiota eilute ir kai atsiėjojo
prieš Rimvydą, tai kaip vaikutis atrodė.

-Nei pats Stalinas neytars, kad mes su Guoba- "bandi-
tai"-žiūrėdamas pro savo didžiulius akinius į jį, pa-
sakė Rimvydas.

Susitarę su margėnais dėl valčių stovėjimo vietos,
iššygiavome link Alytaus. Greit atsidūrėme kokių ketu-
rių kilometrų atstume nuo miesto. Pradėjom ieškoti pas-
toties, bet ne taip lengvai pavyko ją pas ūkininkus
gauti. Vienas arklio neturi, kitas-vežimo, trečias pakin-
ktų. Jau pradėjome net pykti, nes reikėjo ligoninę pae-
siekti anksčiau, kol dar durų nekčiai neuždarė. Užeinam
dar pas vieną ūkininką, o tas vėl skundžiasi, kad jo ve-
žimas javais neiškrautas stovi. Visi sušokome ir tuo j-
pat vežimą iškrovėme, pakinkėme arklį ir liepėm žmogei-
liui važiuoti mums iš paskos.

Priejom prie Alytaus. Visur aiškiai degė gatvių ži-
buriai. Atrodė visur ramu, tik retkarčiais pasigirdavo
susivėlanusių žmonių ratų dardėjimas. Žmogelį palikom
gatvės gale ir liepėm laukti, kol sugrįžis. Paeje kiek
toliau gatve, kurioje buvo ligoninė, palikom sargyboje
Vanagą ir Šilvitį, kad iš užpakalio neužpultų. Burokas
su savo "Maryte"/ tankinis kulkosvaidis/ ir Žaibas/ Mar-
gio Tėv./ užima poziciją nuo miestė centro pusės, o mes
pro neužrakintus vartus įeinam į ligoninės kiemą. Kie-
me stovėjo du stambūs ligoninės pastatų masyvai, pro
kurių langus skverbėsi stipri elektros šviesa. Ilgi
mūsų šešėliai tiešėsi per kiemą, antrame aukšte matėsi
grotomis išpintas langas. Čia ir gulėjo mūsų Tigras.

Tyliai prislinkom prie pat pastato sienos, ir paž-
velgę pro kampa įeinamųjų durų link, visi krūptelėjom.

Prie laiptų stovi automobilis ir prie jo stovi ruselis su automatu antkaklio. Pasitraukiam atgal, bet čia taip šviesu, kad nėra nei kur dingti. Jei kas pastebėtų, tuomet-mudie mūsų visam planui. Kubiai prisilinkom prie antro didelio pastato, kuris ne taip buvo apšviestas. Bet čia suterška durys ir kažkas išeina. Kubiai lenbam po pasitaikiusiais laiptais ir susigūže stebim, kas gi čia bus toliau. Išėjo kaž kokios dvi moterys, ir rūkydamos ramiusiai sau vaikščioja, kažką rusiškai baubėdamos. Rimvydas neiškenčia ir kažką juokais pradeda šnabždėti:

-Hm...Gal pasišauksia"paillirtuoti"?Atrodo,kad nieko sau katiškos...

Norėjo kažka sakyti ir Žaibas, bet staiga su triukšmu atsidarė pirmojo pastato durys ir išėjo 5-ki su blizgančiais antpečiais KVD-istų karininkai.

-Štai kur taikins,-galvojau sau,-tokių gana retai pasitaikę paštaiko.

Bet norint neugadinti reikalo, teko tylėti. Jis kažka pakalba, užsiruoko po cigaretę, sėda į automobilį ir nuvažiuoja. Dingta kažkur ir tos rūkančios katiškos. Išlendam ir mes iš po laiptų. Momentas veikti jau buvo atėjęs. Labutį pasiunčiam sargybon dar ant vieno tako, vedančio į miestą. Rimvydas su Guoba rėdama judėti link durų, o aš su Žaibu užsielėpiam už kampą šėšėlyje ir laukiame. Kai tik Rimvydas su Guoba įeis į vidų, mes puolam paskui juos ir...

Iš nekantrumo kramtydamos lūpasir spausdamos automata matau, kaip Rimvydas prieina prie durų ir paspaudžia už rankenos. Durys neatsidarė. Pabandė antrą kartą, bet ir šį kartą neatsidarė. Durys buvo jau užrakintos. Tuomet pradėjo belėti./xxxxxxxgaxkaxja, Pabeldžia vieną kartą, antrą, trečią, bet nieko. Tuomet nustoja beldęs/matyt pagalvojęs, kad užimti ir neturi laiko atidaryti/ir nusprendęs geriau palaukti, išsiima laikraštį ir "skaite" lyg niekur nieko, protarpiais pabelsdamas į duris. Guoba, stovėdama šalia, matyt nerimauja, kad laikydamas ranką kišeniuje/niškiai už pistoleto/, dairosi tai į miesto pusę, tai į duris. Gal būt valandą ar dvi būtų prastovėję su tokia netarybišku beldimu, bet iš antro ligoninės pastato, išbėga baltu chalatu mergina, matyt"siontra"

ir pasileido link mūsų. Mes su Žaibu greit dingstame tamsoje, kad ji nepastebėtų mūsų uniforminių ženklų. Ji pradėdama staptelėjo, žvilgterėjo į mus ir pasileido toliau. Taptelėjo mums mintis, kad gal jau iš ligononės mus kas jau pastebėjo ir lekia dabar į miestą pranešti. Greit prišokam prie kampo ir stebim: jeigu bėgs į miestą, tai mes griebsim už sprando. Bet, jos laimei, to nereikėjo daryti. Ji greit pabėgo laiptais, prastūmė Rimvyda su guoba ir ji pradėjo belsti. Bet ji beldžia ne taip kaip Rimvydas. Iš pradžių beldė su kūmščiu, bet, matyt, ji įskaudo, kad teip pradėjo lupti su koja, kad net visas pastatas pradėjo šdundėti.

/tęsinys sekančiame numeryje/

Partizano kapas

Ateis pavasariai, paskęs ~~širdis laukuose~~ laukai žieduose
Miškuose pirmosio žibuoklės sužydės.

O kas ateis prie tavo kapo, žuvęs partizane,
Ir kas vainiką iš pirmų žiedų uždės?

Kas aplankys apleistą tavo kapą,
Kas "Amžinąjį Atilsį", kas malda už tave čia sukalbės?
Gal tiktai vakaras, gal vėjai iš laukų tėvynės,
Raudos, kaip motina, suklupusi prie sušaudyto sūnaus,
/ duobės.

Raudos tavų dienų, tavo jaunystės, tavo juoko,
Kai per pa vojus jaunas ir drąsus buvai.
Kai pamilai tėvynę, sielvarte suklupusią po kryžium,
Ir kelią laisvei-kovą, tiktai kovą suradai.

Ir čia žuvai. Ir parašei kraują ant tėvų žemės;
Tari: "Amžiais, būk didus, nes tavo kelias-krūvina kova."
Ir metai eis, žydės laukai prie kelio,
Ir kelsis vėl, iš tavo kraujo, kelsis Lietuva!

Bet kai laukais praeis žali pavasariai,
Ir sodai, kaip jaunamartės valiuose žydės,
Kas gi ateis prie tavo kapo, žuvęs partizane,
Ir kas gi, kas vainiką iš pirmų žiedų uždės?

TURINYS

Ateargumas, bailumas, drąsa.....1psl.
V.V y t u r y s Žaibui /eilėraštis/.....5,,
V.V y t u r y s Jų mirtis nustebino priešą.....7,,
Š e š é l i s Snaigių ašaros /eilėraštis/ 9,,
Č a r k l a s Trentiniai.....10,,
B.V y t u r y s Vėliava /eilėraštis/.....12,,
F i c ė a l a s Žygis į Alytų.....12,,
D i k a s Partizano kapas /eilėraštis/.....17,,

211

Satuvārtis 12 lapu. Vair. Pop. Gām. F-kas. Antr. Ka